

Vägverket Region Norr	
AVDELNING/OBJEKTNR/PROJEKTNR UNvb 1BD-11453-E10	
2005-12-08	
PP20	2004:825

Vägverket Region Norr
Box 809
971 25 LULEÅ

**Beslut om betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 4 § miljöbalken,
Kirunaprojektet, Allmänna vägar i Kiruna (BD-11453-10)**

Beslut

Länsstyrelsen beslutar, enligt 6 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, att rubricerat objekt kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Beslutet innebär att Vägverket enligt 6 kap. 4 § första stycket miljöbalken skall samråda med övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda och att miljökonsekvensbeskrivningen skall uppfylla kraven i 6 kap. 7 § andra stycket miljöbalken.

Redogörelse för ärendet

Vägverket har begärt länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan för rubricerat vägobjekt.

Kiruna stad står inför stora förändringar eftersom gruvdriften medför att en deformationszon med sprickbildning av marken närmar sig järnvägen, väg E10 och Kiruna centralort. Detta innebär att delar av staden inklusive dess infrastruktur måste flyttas och/eller omstruktureras. Både väg E10, Nikkaluoktavägen och järnvägen kommer att beröras och måste läggas i nya sträckningar.

Förutom nollalternativet redovisar förstudien ombyggnadsåtgärder för befintliga vägar samt två huvudalternativ för ny vägsträckning förbi Kiruna, västlig respektive östlig förbifart.

En redogörelse för tänkta åtgärder lämnas i *Förstudie, förslagshandling* daterad september 2005.

Motivering

Länsstyrelsen grundar sitt beslut på de kriterier vilka anges i Förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar (1998:905), bilaga 2. I första hand är det projektets lokalisering och karaktäristiska egenskaper som ligger till grund för beslutet.

En omdragning av väg E10 och Nikkaluoktavägen innebär att stora, delvis opåverkade områden exploateras. Om det västligaste nybyggnadsalternativet blir realiserat kommer värdefull våtmark att utsättas för kraftig påverkan. I bedömningen ingår också föreningen med andra stora projekt i området, som dessutom berör många människor. Projektet kan även medföra förändrade, och försvarande, omständigheter för renskötseln i området.

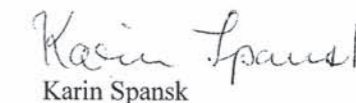
Överklagning

Beslutet kan inte överklagas.

De som deltagit i länsstyrelsens beslut

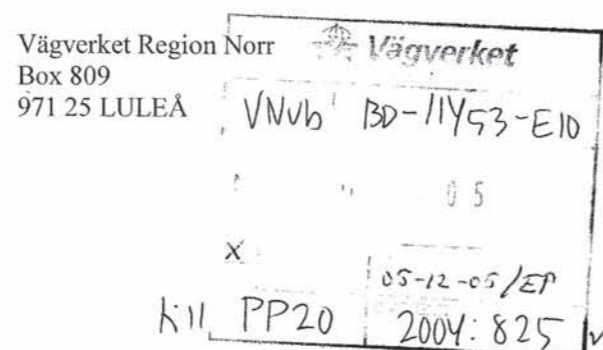
Beslut i detta ärende har fattats av naturvårdsdirektör Anna von Sydow efter föredragning av naturvårdshandläggare Karin Spansk. Företrädare för länsstyrelsens plan- och bostadsenhet, miljöskydds-enhet, kulturmiljö-enhet, lantbruks-enhet, naturresurs- och rennärings-enhet samt tillväxt- och kommunikations-enhet har deltagit i beslutet.

Anna von Sydow

Karin Spansk

Kopia har skickats via mail till:

Plan- och bostadsenheten
Miljöskydds-enheten
Lantbruks-enheten
Naturresurs- och rennärings-enheten
Tillväxt- och kommunikations-enheten
Kulturmiljö-enheten

Förstudie för Kiruna projektet – allmänna vägar

Ställningstagande

Länstyrelsen tillstyrker att den fortsatta planeringsprocessen inklusive upprättandet av MKB:n kan ske med utgångspunkt i den redovisade förstudien. I det fortsatta arbetet bör följande beaktas.

Förstudien redovisar två principlösningar för framtidens vägar i Kiruna, genomfart respektive förbifart. För kommande vägutredning är det viktigt att den principiella skillnaden blir tydligt redovisad och att nyttan med respektive principlösning lyfts fram. Nuvarande låga förbifartstrafik kan vara ett motiv som talar för någon form av genomfartslösning. Särslösning för tunga transporter respektive farligt gods till främst LKAB:s verksamhetsområde bör studeras. När det gäller förbifartslösningar förefaller dragningarna väster om staden och LKAB:s verksamhetsområde som oralistiska, bl.a. eftersom de helt saknar kopplingar till Kiruna centrum. Enligt vår uppfattning är det inte nödvändigt att vidare studera dessa lösningar.

I kommande vägutredning är det mycket viktigt att betona frågor som berör människors behov av en god boendemiljö, där vägarna ingår som en viktig del. En stor del av de kommande vägåtgärderna kommer att ske i områden där människor bor eller arbetar. De frågeställningar som handlar om gestaltungsprinciper/ stadsmiljö och boendemiljö blir därför mycket viktiga i det fortsatta arbetet.

Inom förstudieområdet har rennäringen en mycket stark nyttjanderätt av marken. I förstudien redovisas rennäringens föreslagna riksintressen på karta 9.7 samt hur renskötseln bedrivs i det aktuella området. I det framtida arbetet inklusive MKB bör fokus sättas på sk funktionskravet dvs det bör åskådliggöras vilken hänsyn som måste tas för att möjliggöra en fungerande renskötsel inom berörda samebyar. Slutligen noteras att det sedan den 1 maj 2005 inte förekommer konventionsbete. Istället är det lappkodicillen som reglerar frågan.

Samtliga alternativ för omläggning av vägar påverkar direkt och indirekt områdets bebyggelsemiljöer och industrihistoriska värde. Det är därför angeläget att det inom ramen för MKB görs en kulturmiljöanalys för bebyggelseområden och industrilandskap. Kulturmiljöanalysen med t ex en byggnadsantikvarisk utredning bör riktas mot de planerade förändringarna i vägnät och de effekter som det skapar på kulturmiljön i Kiruna stad.

Analysen bör göras innan slutlig ställning till vägalternativ tas. Eventuellt kan en byggnadsantikvarisk utredning samordnas med Kiruna kommun och Banverkets planeringsaktiviteter.

Även utredningsresultatet från eventuella arkeologiska utredningar ska vara kända innan Vägverket tar slutlig ställning till vägalternativ.

I objektets MKB är det angeläget att redovisa åtgärder för att minska /mildra intrånget i klass 2-våtmarkerna och samtidigt komplettera förstudiens samlade bedömning av de olika alternativen och deras eventuella intrång i dessa våtmarker. Slutligen måste en naturinventering av vägkorridorerna göras, i det fall det blir aktuellt med ett nybyggnadsalternativ.

Bakgrund

Kiruna stad står inför stora förändringar då LKAB:s gruvdrift medför att en deformationszon med sprickbildning av marken närmar sig Kiruna centrum, Malmbanan inklusive diverse järnvägsanläggningar och väg E10 m fl allmänna vägar. De av LKAB presenterade bedömningarna om deformationszonens utbredning och tidsförlopp med beaktande av brytningstakt, bergets hållfasthetsegenskaper och grundvattenförhållanden visar för vägtransportsystemets del att väg E10 och Nikkaluoktavägen berörs. För väg E10 måste en ny sträckning vara klar år 2012.

Syftet med förstudien är att redovisa möjliga alternativa lösningar för vägtransportsystemet i Kiruna och då framförallt det allmänna vägnätet. Lösningarna ska anpassas dels till befintliga förhållanden, dels till de förutsättningar som råder för planeringen av det framtida Kiruna. Målsättningen med förstudien är att den ska innehålla ett ställningstagande om vilka alternativa lösningar som är genomförbara och som ska studeras vidare i en vägutredning.

I förstudien redovisas ett antal principlösningar som är av både kort- och långsiktig art. Dessa kan indelas i östliga och västliga passager samt lösningar som nyttjar befintliga vägar. Det poängteras särskilt att en ny sträckning för väg E10 ger god tillgänglighet till LKAB som är en viktig målpunkt för den tunga trafiken.

Inom förstudiens geografiska område finns bedömda riksintressen för rennäringen, naturmiljön, kulturmiljön, friluftslivet, mineralisering och kommunikationer samt övriga miljöintressen och andra lokala intressen att ta hänsyn till. Därtill kommer Kiruna kommuns ställningstagande för utformning och placering av det framtida Kiruna C.

I förstudien ska förutsättningarna för den fortsatta planeringen klarläggas. Vid utarbetandet av förstudien ska samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken ske med bl a länstyrelsen.

I beredningen av detta ärende har enheterna för tillväxt och kommunikation-, lantbruk-, miljöskydd-, naturvård-, naturresurs och rennäring-, kulturmiljö-, plan och bostad.

Bo Erik Ekblom

Jimmy Bystedt

Kopia till (via mail)
Nä Lantbruksenheten
Nä Plan och bostadsenheten
M Miljöskyddsgruppen
M Naturvårdsgruppen
M Kulturmiljögruppen
M Naturrekurs och rennäringsgruppen
Gunnar Hedborg

Datum: 2005-12-19 Beteckning: PP20 2004:825

Förstudie - Ställningstagande

KIRUNAPROJEKTET – ALLMÄNNA VÄGAR I KIRUNA

Uppdrag

Att med en upprättad bristanalys som underlag i en förstudie beskriva förutsättningar, analysera problem och ange tänkbara åtgärder så att staden och vägtransportsystemet kan utvecklas tillsammans och att samordning kan ske med andra trafikslag.

Bakgrund

Grubvrytningen i Kiruna har påverkat markytan i mer än 100 år. Hittills är det mest LKAB:s egna områden som har drabbats. Det som nu händer är att den fortsatta malmbrytningen även kommer att påverka samhället. På kort sikt handlar det om strömförsörjningen, järnvägen och väg E10. På längre sikt kommer även bostadshus och annan bebyggelse att påverkas. År 2006-2008 beräknas zonen med markdeformation på mer än 2 cm (från Kirunamalmen) ha nått fram till järnvägen och något år senare fram till väg E10.

Under en period kan järnväg och väg ligga kvar med hjälp av förstärkningsåtgärder. Omkring år 2012-2015 måste emellertid bli väg E10 flyttas från sitt nuvarande läge. Omkring år 2020 berörs även väg 870, Nikkaluoktavägen. Transporter till och från LKAB måste också på sikt ske via en ny tillfartsväg.

Tänkbara åtgärder

Analysen har gett till resultat att problemet endast kan lösas med åtgärder enligt steg 3 och steg 4 i fyrstegsprincipen, dvs vägförbättringsåtgärder. En kombination av steg 3 eller 4 tillsammans med åtgärder enligt steg 1 och/eller steg 2 ger givetvis en högre kvalitet och bättre uppfyllelse av de trafikpolitiska delmålen (exvis gång- och cykelvägar eller andra trafiksäkerhetsåtgärder inne i Kiruna).

Genom **förebyggande åtgärder** i form av utökad kontroll och besiktning av väg E10 och Nikkaluoktavägen kan pågående markdeformationer kontinuerligt följas upp och erforderliga förstärkningsåtgärder utföras så att trafiken kan upprätthållas i avvaktan på om- eller nybyggnadsåtgärder.

Det allmänna vägnätet kan succesivt i etapper genom **ombyggnadsåtgärder** på lokala gator anpassas till utvecklingen av Kiruna tätort. Väster om varje etapp antas större delen av bostadsbebyggelsen ha övergått till gruvområde. Vägar/gator som kan vara aktuella för ombyggnad är Silfwerbrandsgatan, Hjalmar Lundbohmsvägen, Österleden, Adolf Hedinsvägen och Kyrkogatan.

Del av väg E10 och Nikkaluoktavägen kan ersättas genom **nybyggnadsåtgärder**. De nya vägsträckningarna anpassas till stadens framtida struktur och utveckling. För väg E10 anges två huvudalternativ för ny sträckning förbi Kiruna: västlig förbifart resp östlig förbifart. Nikkaluoktavägen kan byggas i ny sträckning väster eller öster om Lomboloområdet alternativt via flygplatsen.

Samråd

Arbetet har skett i nära samarbete med Kiruna kommun, Banverket, Vattenfall och LKAB.

Förstudie samrådshandling har under april-maj 2005 varit ute för tidigt samråd med berörda myndigheter, intresseorganisationer m fl. Samrådsmöte med allmänheten i form av ”öppet hus” hölls tillsammans med Banverket i Kiruna Folkets Hus 6-7 april 2005. Samrådet kungjordes genom annons i Kiruna Annonsblad och tidningarna Norrbottenskuriren och Norrländska Socialdemokraten. Särskilda samrådsmöten har hållits med bl a berörda samebyar och elever vid Hjalmar Lundbohmsskolan.

Förstudie förslagshandling har varit hos länsstyrelsen för synpunkter och beslut om betydande miljöpåverkan. Handlingen har samtidigt varit hos kommunen,

LKAB och berörda samebyar för synpunkter. Alla handlingar finns dessutom tillgängliga på Vägverkets webbsida. Framförda synpunkter med kommentarer finns i en samrådsredogörelse i förstudien.

Länsstyrelsen har beslutat att Kirunaprojektet kan antas medföra betydande miljöpåverkan, i första hand pga lokalisering och karaktäristiska egenskaper. I kommande miljökonsekvensbeskrivning bör särskilt redovisas åtgärder för att möjliggöra fortsatt fungerande renskötsel samt ingå kulturmiljöanalys med byggnadsantikvarisk utredning (samordnas med kommunens och Banverkets planering), arkeologisk utredning, naturinventering samt åtgärder för att minska intrång i klass 2-våtmarker.

Finansiering

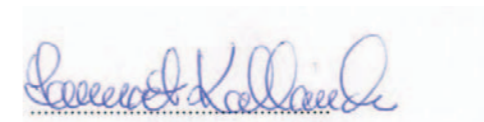
Vägprojektet finns inte med i nationell plan för vägtransportsystemet 2004-2015 eller länsplan för regional transportinfrastruktur i Norrbottens län perioden 2004-2015.

Vägprojektet förutsätter därför särskilda medel för att kunna genomföras.

Ställningstagande

Projektet bedrivs vidare i en vägutredning för att enligt fyrstegsprincipen djupare utreda effekter och konsekvenser av förstudiens olika alternativ och eventuella kombinationer av dessa för att ge underlag för val av åtgärder.

Vägverket Region Norr

Lennart Kallander

Chef Avdelningen Strategiskt Stöd

Bilaga:

Förstudie – Beslutshandling